

دکتر صمد ایزدی^۱

مقدمه

براساس شاخص‌های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۲ (۲۰۱۲)، کشور کره جنوبی در طی سال‌های اخیر از رشد قابل توجهی در شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و آموزشی برخوردار بوده است. یافته‌های کلیدی گزارش مذکور حاکی از آن است که در ۱۴ سال گذشته نسبت افراد تحصیل کرده در آموزش عالی به سرعت در حال افزایش است و در بسیاری از شاخص‌های دیگر از جمله نرخ ثبت نام در مهد کودک‌ها برای سنین ۴ سال، بودجه تخصیص داده شده به سطوح ابتدایی، متوسطه و آموزش عالی، حقوق و مزایای معلمان، درصد افرادی که موفق به اتمام تحصیلات دوره متوسطه شده‌اند، درصد زنان شاغل به تحصیل در آموزش عالی بیشتر از متوسط کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی است.

مدیریت و نهادهای مسئول و سیاست‌گذار در نظام آموزشی کره جنوبی

وزارت آموزش و پرورش، علوم و فناوری مسئولیت اصلی آموزش و پرورش را برعهده دارد و در همکاری با سایر وزارت‌خانه‌ها به اجرای سیاست‌ها و هدایت نهادهای آموزشی در سطح استانی و محلی می‌پردازد. در نظام آموزشی کره جنوبی سازمان‌ها و نهادهای مسئول و سیاست‌گذار از ۳ لایه با قدرت اداری خاص خویش تشکیل شده‌اند:

- ۱- وزارت آموزش و پرورش در سطح ملی
- ۲- دفتر آموزش و پرورش در سطح شهری و استانی
- ۳- ادارات محلی آموزش و پرورش در سطح شهرستان‌ها

اهداف و محتوای آموزش و پرورش در کره جنوبی در سطح ملی تدوین می‌گردد، به این معنی که مدارس موظف هستند برنامه درسی مورد استفاده خود را در چارچوب خط مشی‌های ارائه شده از سوی دولت مرکزی تنظیم نمایند. علاوه بر وزارت آموزش و پرورش در سطح ملی، دفاتر محلی آموزش و پرورش، از جمله نهادهای اصلی مدیریت آموزش و پرورش در کره جنوبی است که در هریک از شهرداری‌ها و استان‌های کشور تأسیس شده‌اند. لازم به ذکر است که از سال ۱۹۷۶، شانزده مرکز استانی و ۱۸۲ مرکز محلی آموزش و پرورش در کره جنوبی ایجاد شده است. همچنین در راستای حرکت به سمت تمرکز زدایی از نظام آموزش و پرورش و افزایش اختیار مراکز آموزش و پرورش در سطح مناطق و استان‌ها، هر یک از ادارات شهری و استانی آموزش و پرورش، به عنوان یک نهاد اجرایی و هیأت مدیره آموزش و پرورش و همچنین مرجع تصمیم‌گیری در مورد مسائل مهم آموزش و پرورش کره جنوبی در نظر گرفته می‌شود (وزارت آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، ۲۰۰۸).

سطوح تحصیلی در نظام آموزشی کره جنوبی

طول دوران تحصیل در برنامه درسی ملی کره به طور کلی از دوره کودکستان تا دبیرستان، ۱۵ سال به شرح زیر می‌باشد:

- ۳ سال کودکستان
- ۶ سال دوره ابتدایی
- ۳ سال مدارس راهنمایی
- ۳ سال دبیرستان (علمی/ حرفه‌ای)

جدول شماره ۱. سطوح تحصیلی و ساختار نظام آموزش و پرورش کره جنوبی

سطوح تحصیلی	طول دوره	گروه سنی	وضوحیت اجباری/رایگان	انواع و اشکال مدارس/دانشگاهها
آموزش پیش دبستانی (کودکستان‌ها و مهد کودک)	۳ سال	۳-۵ سال	غیر اجباری	مهد کودک‌ها و کودکستان‌ها
آموزش ابتدایی	۶ سال	۶-۱۲ سال	اجباری	مدرسه مدنی
آموزش متوسطه	۳ سال	۱۳-۱۵ سال	اجباری	مدارس متفرقه، دبیرستان مدنی، کلاس‌ها یا دوره‌های متصل به شرکت‌ها و یا کارخانه‌های صنعتی، مدارس راهنمایی متصل به شرکت‌ها یا کارخانه‌های صنعتی
				مدارس متفرقه، دبیرستان بازرگانی و تجارت، کلاس‌ها یا دوره‌های متصل به شرکت‌ها و یا کارخانه‌های صنعتی، دبیرستان متصل به شرکت‌ها یا کارخانه‌های صنعتی، دبیرستان‌های مکاتبه‌ای
آموزش عالی	دانشگاه تحصیلات تکمیلی	۱۸-۲۹ سال	غیر اجباری	کالج‌های شرکت‌ها، کالج‌ها و دانشگاه‌های اینترنتی، مدارس متفرقه، کالج‌های صنعتی، کالج‌های مقدماتی (دو ساله)، دانشگاه مکاتبه‌ای، دانشگاه آموزش و پرورش، دانشگاه صنعتی، دوره‌های تحصیلات تکمیلی

(یونسکو، ۲۰۱۱)

اصول و اهداف کلی آموزش و پرورش کره جنوبی

اهداف آموزش و پرورش کره عبارت است از:

- ۱- کمک به همه مردم در خصوص تکمیل شخصیت فردی خود
- ۲- توسعه توانایی‌ها برای دستیابی به یک زندگی مستقل
- ۳- پرورش شهروندان دموکراتیک که قادر به مشارکت در تصمیم‌گیری‌های حکومتی باشند
- ۴- ترویج رفاه در سطح جامعه

بر اساس این ایده، هدف برنامه درسی، پرورش یک فرد تحصیل کرده و شهروند دموکراتیک است که:

- ۱- به دنبال توسعه ابعاد فردی و توسعه و رشد شخصیت سالم خویش است
- ۲- به دنبال رشد و بروز خلاقیت و تحکیم پایه دانش و مهارت خویش است
- ۳- به دنبال گسترش دانش فکری و مهارت‌های خود در رشته‌های مختلف علمی است
- ۴- به دنبال ایجاد ارزش‌های جدید مبتنی بر فرهنگ ملی است

همچنین نظام آموزشی موظف است جهت توانمندسازی افراد و انطباق با جهان در حال تغییر در عصر جهانی شدن، مورج ارزش‌های اخلاقی و توسعه ابتکار و خلاقیت در بین دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی باشد (مؤسسه توسعه آموزشی کره، ۲۰۰۷).^۱

قوانین و مقررات مرتبط با آموزش و پرورش و بازنگاری‌های برنامه‌ی درسی

در کره جنوبی، قانون اساسی منبع اصلی قوانین و مقررات آموزش و پرورش است. بندها و فصول مرتبط به آموزش و پرورش در قانون اساسی تصریح می‌نماید که هر شهروند کره‌ای از حق آموزش منطبق بر توانایی‌اش برخوردار می‌باشد، آموزش ابتدایی برای همه کودکان اجباری و رایگان است، دانشگاه‌ها و کالج‌ها از استقلال لازم (خود تعیینی، حرفه‌گرایی، و بی‌طرفی سیاسی) برخوردار بوده و اقتدار آنها بایستی توسط قانون تضمین گردد. مواد و مطالب آموزشی مدارس و آموزش و پرورش نیمه رسمی، مسائل مالی آموزش و پرورش و معلمان توسط قانون تصریح شده است. یکی از مواد مرتبط با برنامه‌های درسی، ماده

۱۵۵، قانون تدوین برنامه درسی در کره جنوبی است که ضوابط مشخصی را در خصوص توسعه، تدوین و تهیه کتاب‌ها و مواد آموزشی تجویز و تعیین نموده است (یونسکو، ۲۰۱۱).

برنامه درسی ملی

تاریخ تدوین اولین برنامه درسی ملی در جمهوری کره جنوبی به سال ۱۹۴۵ بر می‌گردد، و به طور منظم هر ۵ تا ۱۰ سال مورد بازنگری و تجدید نظر واقع شده است. بازنگری و ایجاد اصلاحات در برنامه درسی ملی بازتابی از نیازهای جامعه در معرض تغییر، الزامات و روند جهانی شدن است که در هفت دوره و در سال‌های ۱۹۶۳، ۱۹۷۴، ۱۹۸۱، ۱۹۸۸، ۱۹۹۲، ۱۹۹۵ و ۱۹۹۸، صورت گرفته و همچنین ۳ تجدید نظر جزئی نیز در سال‌های ۲۰۰۳، ۲۰۰۷ و ۲۰۰۹، انجام شده است. در بازنگری-های مذکور، به ویژه هفتمین بازنگری در سال ۲۰۰۹، سیاست تمرکز زدایی، با تأکید بیشتری ادامه یافت.

در کره جنوبی اتخاذ تصمیمات ذیل در برنامه درسی ملی صورت می‌گیرد:

- وضع مقررات سخت و لازم الاجرا در خصوص تعداد روزهای مدرسه
- تعیین، سازماندهی و تجویز مواد و موضوعات آموزشی در هر سال تحصیلی و برای هر سطح از آموزش و پرورش رسمی.
- تعیین استانداردها و محتوای برنامه درسی
- تعیین هدف‌های کلی و رفتاری برای کودکان (غیر اجباری)، مدارس ابتدایی (اجباری)، مدارس متوسطه مرحله اول (مدارس میانی) و مدارس متوسطه تکمیلی (دبیرستان) و مدارس ویژه
- تعیین زمان مورد نیاز برای آموزش هر موضوع درسی در سال تحصیلی.
- تعیین معیار و ضوابط تدوین کتب درسی.
- تهیه رهنمودهای کلی برای فعالیتهای یاددهی و یادگیری و روش‌های ارزیابی (وزارت آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، ۲۰۰۹)

هدف اصلی از هفتمین اصلاحات در برنامه درسی تبدیل نظام آموزش و پرورش از یک سیستم بسته به یک سیستم باز آموزش، و از یک نظام مصرف کننده به یک نظام تولید کننده بود (یونسکو، ۲۰۱۱). در برنامه درسی تجدیدنظر شده هفتم، برای آماده سازی فراگیران در قرن ۲۱، اولویت ویژه‌ای به توسعه خلاقیت در برنامه درسی مدارس ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان، داده شده است. در همین راستا دولت، پیشنهاد کاهش تعداد موضوعات درسی اجباری در برنامه درسی و افزایش اهمیت موضوعات اختیاری را مطرح نمود.

• اصول هفتمین بازنگری در برنامه درسی ملی

- غنی سازی آموزش ابتدایی و پایه
- افزایش توانایی خود رهبری
- آموزش و پرورش فراگیر محور
- افزایش اختیارات آموزش و پرورش در سطوح محلی و مدرسه

جهت‌گیری‌های کلی برنامه درسی ملی هفتم

آماده‌سازی دانش‌آموزان برای روند جهانی سازی

در آموزش و تدریس مواد و موضوعات درسی، از روش‌های آموزش خلاق و فعالیت‌های فوق برنامه‌ای (که اصطلاحاً فعالیت‌های عملی خلاق نامیده می‌شود) استفاده می‌شود، با این تأکید که افرادی خلاق و همراه با ویژگی‌ها و صفات خوب برای جامعه جهانی تربیت نمایند.

برنامه درسی با محوریت دانش‌آموز^۱

اقدامات عمده در این خصوص عبارت است از:

- کاهش تعداد موضوعات درسی در هر ترم به ۸ موضوع یا کمتر
 - گسترش آزادی عمل دانش‌آموزان دبیرستانی در موضوعات انتخابی.
- موضوعات و مواد درسی انتخابی بر اساس علائق و استعدادها دانش‌آموزان سازماندهی شده است.

برنامه درسی مبتنی بر مدرسه^۲

سه ویژگی عمده برنامه درسی مبتنی بر مدرسه:

- دادن اختیار و استقلال داخلی لازم به مدارس در برنامه درسی شان، جهت درک و تحقق برنامه درسی مبتنی بر دانش‌آموز
- تقسیم ساعات کلاس به ۲ یا ۳ پایه با یکدیگر (خوشه پایه‌ها) ۳ یا دو یا سه موضوع درسی با یکدیگر (خوشه موضوعات درسی) ^۴ جهت انعطاف پذیر نمودن برنامه درسی مدارس.
- کاهش یا افزایش ۲۰٪ از ساعات کلاس درس برای خوشه پایه‌ها و خوشه موضوعات درسی، با صلاح دید مدارس راهنمایی و ابتدایی (وزارت آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، ۲۰۰۹).

اهداف و مواد و موضوعات درسی در دوره‌های تحصیلی

آموزش پیش دبستانی

- مهد کودک‌ها و مراکز پیش دبستانی در کره جنوبی برای کودکان گروه سنی ۳ تا ۵ ساله و غیر اجباری است. برنامه درسی مراکز پیش دبستانی و کودکستان‌ها، در پنج حوزه اصلی قرار دارند که عبارت است از:
- ۱- مسائل فیزیکی، ۲- مسائل اجتماعی، ۳- مسائل تجربی، ۴- مسائل زبانی و ۵- مسائل پرس و جوگری است
- برنامه‌های آموزشی مراکز پیش دبستانی به مدت ۱۸۰ روز در سال و عموماً در طول یک نیم‌روز ارائه می‌شود و ساعات آموزشی آن بین ساعات ۹ صبح تا ۲ بعدالظهر می‌باشد.

آموزش ابتدایی

- هدف کلی از آموزش و پرورش ابتدایی در کره جنوبی تربیت یک انسان سالم متکی به خود، دارای اخلاق مناسب و متناسب با چشم‌انداز کره جنوبی در قرن بیست و یکم است (یونسکو، ۲۰۰۹).
- برنامه درسی مدارس ابتدایی شامل موضوعات درسی (خوشه - موضوعات درسی) و فعالیت‌های یادگیری عملی خلاق و نوآورانه است.

-
1. Student- Centered Curriculum
 2. School-Based Curriculum
 3. Grades Cluster
 4. Subjects Cluster

برنامه درسی (خوشه‌ها) شامل زبان کره‌ای، مطالعات اجتماعی / آموزش اخلاق، ریاضیات، علوم / واحد عملی، تربیت بدنی، هنرها (موسیقی / هنرها / زیبا) و انگلیسی است هر چند، برنامه درسی برای پایه اول و دوم شامل زبان کره‌ای ریاضیات، زندگی منظم، زندگی هوشمندانه و زندگی بانشاط است.

فعالیت یادگیری عملی نوآورانه شامل فعالیت‌های مستقل و آزادانه، فعالیت‌های باشگاهی، فعالیت‌های حرفه‌ای و خدمات اجتماعی است (وزارت آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، ۲۰۰۹).

مواد و موضوعات درسی - خوشه‌ها

زبان کره ای	زبان کره ای
مطالعات اجتماعی	مطالعات اجتماعی / آموزش اخلاق
آموزش اخلاق	ریاضیات
ریاضیات	علوم / تکنولوژی / اقتصاد خانه
علوم	تربیت بدنی
تکنولوژی / اقتصاد خانه	هنرها (موسیقی / هنرهای زیبا)
تربیت بدنی	زبان خارجه
موسیقی	
هنرهای زیبا	
زبان خارجه	

همانگونه در جدول بالا مشاهده می‌شود، موضوعات درسی از ۱۰ عنوان، به ۷ خوشه کاهش یافته است. لازم به ذکر است که دوره ۶ ساله ابتدایی، به ۳ پایه خوشه (اول و دوم، سوم و چهارم، پنجم و ششم) تقسیم می‌شود. در مدارس ابتدایی مدت زمان هر کلاس ۴۰ دقیقه و هر سال تحصیلی ۳۴ هفته می‌باشد (همان).

آموزش متوسطه

آموزش متوسطه در آموزش و پرورش کره جنوبی در ۲ سطح صورت می‌پذیرد، که شامل متوسطه اول - کلاس‌های هفتم تا نهم - و متوسطه دوم - کلاس‌های دهم تا دوازدهم - می‌باشد. اهداف آموزش و پرورش متوسطه اول (مدارس راهنمایی) در کره جنوبی عبارت است از:

- ۱- ترویج، توسعه و ایجاد ذهن متعادل در بین دانش‌آموزان و فراهم کردن زمینه‌های لازم برای شکوفایی استعدادها و پتانسیل‌های نهفته آنان
- ۲- کمک به دانش‌آموزان در خصوص پرورش توانایی‌های اساسی خویش و حل مسائل موجود در یادگیری خود و همچنین برخورد مناسب با مسائل روزمره زندگی و تجهیز آنان با ابزارهای خلاقانه برای روبرو شدن با این مسائل
- ۳- توانا ساختن دانش‌آموزان در خصوص دانش و مهارت‌های متنوع به طوری که دانش‌آموزان بتوانند به کشف مسیرهای شغلی خویش به نحو مطلوب نائل گردند.
- ۴- توسعه و ترویج نگرش مناسب به فرهنگ و زندگی کره‌ای

۵- کمک به آنان در ارتباط با درک ارزش‌های اساسی جامعه، اصول دموکراتیک در جامعه کره‌ای برنامه درسی در مدارس متوسطه اول کره جنوبی شامل مجموعه‌ای از دروس اجباری و اختیاری است و فعالیت‌های فوق برنامه هم نقش مهمی در این دوره از آموزش دارند. دانش‌آموزان معمولاً حدود ۳۴ هفته به مدرسه می‌روند و هر جلسه آموزشی حدود ۴۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

جدول شماره ۲. موضوعات درسی و ساعات آموزش آنها در دوره متوسطه اول (مدارس راهنمایی)

طبقه بندی		پایه اول تا سوم
موضوع درسی (خوشه)	زبان کره‌ای	442
	مطالعات اجتماعی شامل: تاریخ/ آموزش اخلاق	510
	ریاضیات	374
	علوم/ تکنولوژی، اقتصادخانه	646
	تربیت بدنی	272
	هنرها (موسیقی/ هنرهای زیبا)	272
	انگلیسی	340
	موضوعات انتخابی	204
فعالیت‌های عملی یادگیری ابداعی		306
تعداد کل ساعات آموزش		3,366

فارغ التحصیلان مدارس راهنمایی که از نظر آموزشی در سطح مطلوبی قرار دارند می‌توانند به مدارس متوسطه دوم (دبیرستان‌ها) راه یابند و انواع مختلفی از این نوع مدارس وجود دارد که هر کدام نیز برنامه آموزش مختص به خود دارند. لازمه ورود به برخی از دبیرستان‌ها، شرکت در امتحانات ورودی است. افراد در صورت قبولی می‌توانند وارد دبیرستان مورد نظر خویش شوند. مسئولیت تعیین برنامه‌های آموزش و شیوه پذیرش در این دبیرستان‌ها، بر عهده دفاتر شهری و استانی آموزش و پرورش است.

اهداف اصلی آموزش دوره متوسطه اول

- ۱- کمک به دانش‌آموزان برای دستیابی به شخصیت هماهنگ و همراه با ذهن و بدن سالم که داری هویت مختص به خویش نیز باشد
- ۲- کمک به دانش‌آموزان برای توسعه توانایی‌های تفکر منطقی، تفکر انتقادی، و تفکر خلاق مورد نیاز برای زندگی روزمره و زندگی تحصیلی خویش
- ۳- دستیابی به دانش و مهارت‌های مناسب برای انتخاب شغل بر اساس علایق و استعداد خویش و طی نمودن مسیر زندگی به طور خوب و مناسب
- ۴- تشویق دانش‌آموزان به توسعه و ترویج فرهنگ کره‌ای و توجه به فرهنگ‌های جهانی

۵- کمک به دانش‌آموزان در ارتباط با ساخت و توسعه جامعه ملی کره‌ای و توسعه آگاهی‌ها و دانش خویش در ارتباط با شهروند جهانی

جدول شماره ۳. موضوعات درسی و ساعات آموزش دروس دوره دوم متوسطه (دبیرستان)

واحد اختیاری مدرسه	حداقل واحدهای درسی		قلمرو موضوعی	موضوع درسی (خوشه)	قلمرو موضوعی
	موضوع درسی (خوشه)	موضوع درسی (خوشه)			
سازماندهی دروس بر اساس علاقه و حرفه دانش‌آموزان	دروس پایه	زبان کره ای	15 (10)	45 (30)	
		انگلیسی	15 (10)		
		ریاضیات	15 (10)		
	تحقیق و پژوهش	مطالعات اجتماعی (شامل: تاریخ / آموزش اخلاق)	15 (10)	35 (20)	
			علوم		
	هنرها	تربیت بدنی	10 (5)	20 (10)	
		هنرها (موسیقی / هنرهای زیبا)	10 (5)		
	اقتصاد منزل، علوم انسانی	تکنولوژی، اقتصاد منزل	16 (12)	16 (12)	
		زبان خارجی دوم			
		ویژگی های زبان چینی / کلاسیک علوم انسانی			
	کل		116(72)	64	
	فعالیت های عملی یادگیری			24	

زمان آموزش در این دوره معمولاً ۳۶ هفته در سال است و زمان آموزش در هر جلسه حدود ۵۰ دقیقه بیان شده است (وزارت آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، ۲۰۰۹).

ارزشیابی در نظام آموزشی کره جنوبی

دانش‌آموزان دوره ابتدایی از پایه اول تا پنجم به طور خودکار از یک پایه به پایه بالاتر راه می‌یابند. در پایان هر دوره (پایه ششم، نهم) و پایه اول دوره متوسطه دوم (پایه دهم)، موظف به شرکت در آزمون‌های سراسری هستند که توسط مؤسسه برنامه‌ی درسی و ارزشیابی کره (۲۰۱۳)^۱ تهیه و به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

جدول شماره ۴. مواد آزمون و میزان آن در پایه‌های ششم، نهم و دهم

پایه	مواد آزمون	مفاد آزمون
ششم	زبان کره‌ای، مطالعات اجتماعی، ریاضیات، علوم، انگلیسی	تمام محتوای مواد درسی که از پایه چهارم تا ششم
نهم	زبان کره‌ای، مطالعات اجتماعی، ریاضیات، علوم، انگلیسی	تمام محتوای مواد درسی که از پایه هفتم تا نهم
دهم	تمام محتوای مواد درسی که از پایه چهارم تا ششم	تمام محتوای مواد درسی که در پایه دهم

ویژگی‌های هر سطح از پیشرفت تحصیلی بر اساس موادی که نمایانگر و یا معرف آن سطح است، شرح داده شده است.

- ✓ نمرات برش در هر یک از مواد آزمون و سطوح پیشرفت تحصیلی
- سطح پیشرفته: این سطح اشاره به عملکرد بالای افراد دارد (چنانچه بیشتر از ۸۰٪ نمره را اخذ نمایند)
- سطح حرفه‌ای: این سطح اشاره به عملکرد تحصیلی قابل اطمینان افراد دارد (نمره بین ۵۰٪ تا ۸۰٪)
- سطح پایه: این سطح نشان‌دهنده بخشی از تسلط افراد بر دانش و مهارت پیش نیاز برای کار ماهرانه است (همان).

منابع

- Ministry of Education, Science and Technology of the Republic of Korea (2009). The School Curriculum of the Republic of Korea.
- Ministry of Education, Science and Technology (2008). The development of education. National report of the Republic of Korea. Presented at the 48th session of the International Conference on Education, Geneva, 2008
- Word data on Education (2011). 7th edition, 2010/2011, Available at: www.ibe.unesco.org
- Education at a Glance (2012): OECD Indicators, Available at: www.oecd.org/edu/eag2012
- Korea Institute Curriculum & Evaluation (2013). Available at: www.kice.er.kr/en/index.do2014-